

# فهرست اجمالی احکام و قصص

## قرآن

جلد دوم

اسداله عبداللہیان

انتشارات دھسرا

ناشر منتخب سالهای ۷۹، ۸۵، ۸۷، ۸۹ و ۹۰

|                     |                                                                            |
|---------------------|----------------------------------------------------------------------------|
| برسنامه             | عبدالوہاب، اسداللہ، ۱۳۰۳ -                                                 |
| عنوان و نام پدیدآور | فہرست اجمالی احکام و قصص قرآن / اسداللہ عبدالوہاب.                         |
| مشخصات نشر          | رشت : دھسرا، ۱۳۹۲ -                                                        |
| مشخصات ظاہری        | ج :                                                                        |
| شابک                | دوره: ۶-۲۲۶-۱۹۷-۹۶۴-۹۷۸ :<br>ج: ۱-۲۰۴-۱۹۷-۹۶۴-۹۷۸ : ج: ۲-۳-۲۲۷-۱۹۷-۹۶۴-۹۷۸ |
| وضعیت فهرست نویسی   | فیبا :                                                                     |
| یادداشت             | ج: ۲ (چاپ اول: ۱۳۹۴) (فیبا).                                               |
| موضوع               | قرآن -- بررسی و شناخت                                                      |
| روش                 | قرآن -- قصہ‌ها                                                             |
| ردہ بندی کنگرہ      | ۹۱۳۹۱:۴۸/۲/۶۶۵ BP                                                          |
| ردہ بندی دیویی      | ۶۹۷/۱۵۹:                                                                   |
| شماره کتابشناسی ملی | ۳۰۰۱۳۰۰:                                                                   |

- نام کتاب : فہرست اجمالی احکام و قصص قرآن - جلد دوم
  - مؤلف : اسداللہ عبدالوہاب
  - ناشر: انتشارات دھسرا (ناشر منتخب سالہای ۷۹، ۸۵، ۸۷، ۸۹ و ۹۰)
  - تلفن: ۰۵۵-۲۲۴۰۰-۲۲۴۰۷-۲۲۴۰۸-۱۳۱ • تلفکس: ۰۱۳۱-۲۲۴۱۹۷۱
  - دفتر مرکزی: رشت، خ لاکانی، مجتمع کاسپین
  - شعبہ ۲: رشت، خ لاکانی، ابتدای خیابان ہفدہ شہریور
  - حروفچینی و صفحه آرایی : انتشارات دھسرا
  - طرح جلد : کانون تبلیغاتی دھسرا [www.DEHSARA.com](http://www.DEHSARA.com)
  - نوبت چاپ، تاریخ انتشار: چاپ اول، سال ۱۳۹۲
  - شمارگان : ۱۰۰۰ جلد
  - تعداد صفحات، قطع : ۲۴۰ صفحه، وزیری
  - لیتوگرافی، چاپ و صحافی : لیتوگرافی ہمراہان، چاپ تہکل
  - شماره استاندارد بین المللی کتاب : ۹۷۸-۹۶۴-۱۹۷-۲۲۷-۳
  - شابک دوره : ۹۷۸-۹۶۴-۱۹۷-۲۲۶-۶
  - قیمت در سراسر کشور : ۱۲،۵۰۰ تومان
- [www.DEHSARA.com](http://www.DEHSARA.com)

کلیہی حقوق قانونی و شرعی برای مؤلف و ناشر محفوظ می باشد و هیچ شخص حقیقی یا حقوقی، حق تکثیر تمام یا قسمتی از این اثر را نداشته و متخلفان تحت پیگرد قانونی قرار خواهند گرفت.

## فهرست

|                                                                     |     |                                                             |     |
|---------------------------------------------------------------------|-----|-------------------------------------------------------------|-----|
| دیباجه .....                                                        | ۹   | مناقب حضرت ابراهیم <small>علیه السلام</small> .....         | ۱۰۶ |
| پیشگفتار .....                                                      | ۱۱  | نمرود کیست؟ .....                                           | ۱۰۶ |
| تعریف دین .....                                                     | ۱۱  | محاكمه و به آتش افکندن ابراهیم .....                        | ۱۰۷ |
| شرح حال اجمالی حضرت آدم <small>علیه السلام</small> .....            | ۱۵  | صخائف و سنن حضرت ابراهیم <small>علیه السلام</small> .....   | ۱۰۸ |
| عناصر آفرینش آدم <small>علیه السلام</small> .....                   | ۱۷  | مهاجرت حضرت ابراهیم و دیدن پادشاه مصر ساره را .....         | ۱۰۹ |
| آیات مربوط به حضرت آدم <small>علیه السلام</small> .....             | ۲۵  | ذبح و فدائی اسمعیل <small>علیه السلام</small> .....         | ۱۰۹ |
| آیات مربوط به خلقت حضرت آدم <small>علیه السلام</small> از خاک ..... | ۲۸  | آیات مربوط به حضرت ابراهیم <small>علیه السلام</small> ..... | ۱۱۱ |
| شرح حال اجمالی حضرت موسی کلیم <small>علیه السلام</small> .....      | ۳۱  | شرح حال حضرت اسمعیل <small>علیه السلام</small> .....        | ۱۲۳ |
| آیات مربوط به حضرت موسی <small>علیه السلام</small> .....            | ۴۵  | زن گرفتن حضرت اسمعیل <small>علیه السلام</small> .....       | ۱۲۳ |
| شرح حال اجمالی حضرت عیسی <small>علیه السلام</small> .....           | ۷۲  | خبر یافتن اسمعیل از فوت پدر .....                           | ۱۲۴ |
| رفع و عروج حضرت عیسی <small>علیه السلام</small> .....               | ۷۴  | آیات مربوط به حضرت اسمعیل <small>علیه السلام</small> .....  | ۱۲۵ |
| حواریون حضرت عیسی <small>علیه السلام</small> .....                  | ۷۵  | شرح حال اجمالی حضرت یعقوب <small>علیه السلام</small> .....  | ۱۲۸ |
| رسالت و دعوت حواریون .....                                          | ۷۶  | یعقوب دارای گوسفندان فراوان شد .....                        | ۱۲۹ |
| در شریعت عیسی <small>علیه السلام</small> این امور مندرج است .....   | ۷۸  | کنعان و بنی کنعان .....                                     | ۱۲۹ |
| آیات مربوط به حضرت عیسی <small>علیه السلام</small> .....            | ۷۹  | تعلیمات حضرت یعقوب <small>علیه السلام</small> .....         | ۱۳۰ |
| شرح حال اجمالی حضرت سلیمان <small>علیه السلام</small> .....         | ۸۷  | آیات مربوط به حضرت یعقوب <small>علیه السلام</small> .....   | ۱۳۱ |
| آیات مربوط به حضرت سلیمان <small>علیه السلام</small> .....          | ۹۵  | شرح اجمالی حضرت اسحق <small>علیه السلام</small> .....       | ۱۳۴ |
| شرح حال اجمالی حضرت ابراهیم <small>علیه السلام</small> .....        | ۹۹  | آیات مربوط به حضرت اسحق <small>علیه السلام</small> .....    | ۱۳۵ |
| خصائص حضرت ابراهیم <small>علیه السلام</small> .....                 | ۱۰۵ | شرح اجمالی حضرت هارون <small>علیه السلام</small> .....      | ۱۳۹ |
|                                                                     |     | آیات مربوط به هارون <small>علیه السلام</small> .....        | ۱۴۰ |
|                                                                     |     | شرح حال اجمالی حضرت داود <small>علیه السلام</small> .....   | ۱۴۳ |

|                                              |                                               |
|----------------------------------------------|-----------------------------------------------|
| تعیین قبلهٔ مسلمین از بیت المقدس به          | مبارزه طالوت با جالوت ..... ۱۴۳               |
| کعبه ..... ۱۸۰                               | جنگ داوود با جالوت ..... ۱۴۴                  |
| وقایع سال پنجم هجرت ..... ۱۸۱                | نقض عهد و پیمان طالوت ..... ۱۴۴               |
| وقایع سال ششم هجرت ..... ۱۸۲                 | گفتگوی طالوت با پیرزن ..... ۱۴۵               |
| وقایع سال هفتم هجرت ..... ۱۸۳                | مناجات حضرت داوود علیه السلام نسبت به         |
| وقایع سال هشتم هجرت ..... ۱۸۳                | کشف راز مهم ..... ۱۴۷                         |
| وقایع سال نهم هجرت ..... ۱۸۴                 | آیات مربوط به حضرت داوود علیه السلام .... ۱۴۹ |
| وقایع سال دهم هجرت ..... ۱۸۴                 | شرح حال اجمالی حضرت نوح علیه السلام ۱۵۳       |
| آیات مربوط به حضرت محمد ﷺ .. ۱۸۶             | داستان حضرت نوح علیه السلام ..... ۱۵۶         |
| شرح حال اجمالی حضرت ایوب علیه السلام ۱۸۸     | آیات مربوط به حضرت نوح علیه السلام .... ۱۵۹   |
| تولد و شغل او ..... ۱۸۸                      | شرح حال اجمالی حضرت زکریا علیه السلام ۱۶۸     |
| ابتلای حضرت ایوب علیه السلام ..... ۱۸۸       | عمران کیست؟ ..... ۱۶۸                         |
| بلایای حضرت ایوب علیه السلام دو فقره بود ۱۹۰ | آیات مربوط به حضرت زکریا علیه السلام .... ۱۷۰ |
| فضائل نفسانی حضرت ایوب علیه السلام ... ۱۹۱   | شرح حال اجمالی حضرت یحیی علیه السلام . ۱۷۱    |
| درخواست حضرت ایوب علیه السلام نسبت به        | قصص قرآن ..... ۱۷۱                            |
| شفا یافتنش از باری تعالی ..... ۱۹۲           | جریان تاریخ ..... ۱۷۱                         |
| آیات مربوط به حضرت ایوب علیه السلام ... ۱۹۴  | نتیجه ..... ۱۷۳                               |
| شرح حال اجمالی حضرت یونس علیه السلام .. ۱۹۵  | آیات مربوط به حضرت یحیی علیه السلام .. ۱۷۴    |
| آیات مربوط به حضرت یونس علیه السلام .. ۱۹۸   | شرح حال اجمالی حضرت محمد ﷺ . ۱۷۵              |
| شرح حال اجمالی حضرت یوسف علیه السلام . ۱۹۹   | بعثت رسول اکرم ﷺ ..... ۱۷۶                    |
| درخواست برادران یوسف از پدرشان               | علی در بستر پیغمبر ..... ۱۷۸                  |
| یعقوب علیه السلام ..... ۱۹۹                  | غزوات مسلمانان با مشرکین ..... ۱۷۹            |
| تمنای زلیخا از یوسف جهت تمتع ... ۲۰۰         | مهاجرت رسول اکرم ﷺ از مکه به مدینه ۱۸۰        |
| خواب دیدن شاه مصر ..... ۲۰۱                  |                                               |

|                                                               |                                                             |
|---------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------|
| ساکن ثمود ..... ۲۲۶                                           | آغاز قحط سالی ..... ۲۰۲                                     |
| ناقه صالح ..... ۲۲۷                                           | آیات مربوط به حضرت یوسف <small>علیه السلام</small> . ۲۰۴    |
| عقرناقه صالح ..... ۲۲۷                                        | شرح حال اجمالی حضرت الیاس <small>علیه السلام</small> . ۲۱۰  |
| آیات مربوط به حضرت هود <small>علیه السلام</small> ..... ۲۲۸   | آیات مربوط به حضرت الیاس <small>علیه السلام</small> .. ۲۱۲  |
| شرح حال اجمالی حضرت شعیب <small>علیه السلام</small> ۲۳۰       | شرح حال اجمالی حضرت الیسع <small>علیه السلام</small> .. ۲۱۳ |
| آیات مربوط به حضرت شعیب <small>علیه السلام</small> .. ۲۳۳     | آیات مربوط به حضرت الیسع <small>علیه السلام</small> .. ۲۱۴  |
| شرح حال اجمالی حضرت ادريس <small>علیه السلام</small> ۲۳۵      | شرح حال اجمالی حضرت لوط <small>علیه السلام</small> ۲۱۵      |
| تناسب اندام حضرت ادريس <small>علیه السلام</small> .... ۲۳۵    | آیات مربوط به حضرت لوط <small>علیه السلام</small> ..... ۲۱۷ |
| حضرت ادريس <small>علیه السلام</small> اولین نبی بود .. ۲۳۶    | شرح حال اجمالی حضرت هود <small>علیه السلام</small> ۲۲۲      |
| آیات مربوط به حضرت ادريس <small>علیه السلام</small> ..... ۲۳۶ | معبود قوم عاد ..... ۲۲۳                                     |
| شرح حال اجمالی حضرت ذالكفل <small>علیه السلام</small> ۲۳۸     | خبر دادن هود عذاب را برای قوم عاد ۲۲۳                       |
| آیات مربوط به حضرت ذالكفل <small>علیه السلام</small> . ۲۳۹    | آیات مربوط به حضرت هود <small>علیه السلام</small> ..... ۲۲۴ |
|                                                               | شرح حال اجمالی حضرت صالح <small>علیه السلام</small> ... ۲۲۶ |

## دیباچه

در آبان ماه سال ۱۳۹۱ اطلاعیه‌ای در دو هفته‌نامه خط آخر، انتشارات شهرستان مرزی بندر آستارا دایر به چاپ و انتشار سه جلد احکام و قصص قرآن منتشر گردید. هزینه چاپ جلد اول را سرکار خانم دکتر شهره کریم‌زاده و هزینه چاپ دوم را آقای الحاج رحیم کریم‌زاده متقبل نمودند. جلد اول به نام خانم دکتر شهره زیر چاپ است و جلد دوم هم به نام الحاج کریم‌زاده و همسرش به زودی زیر چاپ خواهد رفت. آقای الحاج رحیم کریم‌زاده فرزند شادروان الحاج یوسف متولد ۱۳۰۵ خورشیدی در شهرستان آستارا پا به عرصه وجود گذاشته، تحصیلات دانشگاهی مقدماتی را به سال ۱۳۲۷ در ارومیه به پایان رسانیده است. پس از چهار سال تدریس در مدارس اولیه، به سال ۱۳۳۱ به اداره آموزش و پرورش شهرستان آستارا منتقل گردید. به واسطه علاقه و دلبستگی به ورزش مدت ۲۶ سال در امور تربیت بدنی این شهرستان ایفاء وظیفه نموده و به واسطه لیاقت و کاردانی دو سال سمت معاونت مدیر کل تربیت بدنی رشت را عهده‌دار بوده که همواره مورد تقدیر و تشویق مقامات عالی‌تر قبل از انقلاب گردیده است. نامبرده مدت چهل و چهار سال وظیفه افتخاری را در هیأت امناء و بقعه امام‌زادگان «سید ابراهیم و سید قاسم علی‌علیه السلام» واقع در ۷ کیلومتری آستارا با صداقت و درستی انجام داده و تغییرات اساسی در آن بقعه را ایجاد نموده است. در عصر انقلاب اسلامی در امورات خیریه و حسنات پیشقدم بوده، در سال ۱۳۸۴ بانی و واقف و خیر برگزیده کشور انتخاب شده است. در بنای مساجد چه شهر و روستا کمک‌های مالی شایانی کرده است و همچنین در پیشبرد اهداف تربیت بدنی اعم از کمک‌های مالی بعضی از وسایل ورزشی را نیز تأمین می‌نماید. او فعلاً مسئول هیأت امنای مسجد جامع و عضو شعبه سوم شورای حل اختلاف و مسئولیت اداره اوقاف شهرستان آستارا می‌باشد. همسرش حاجیه فرنگیس خانم روانی مشهور به پروین خانم زن باعاطفه و مهربان و کدبانوی شایسته، بان شیرزن از دامن پاکش چهار فرزند، سه دختر و یک

پسر شیر حلال خورده‌اند، چهار عضو مفید و مؤثر: سرکار ژاله خانم نقاش و تندیس‌ساز  
چیره‌دست، سرکار خانم دکتر شهره، سرکار خانم شعله کارشناسی ارشد در رشته ادبیات  
فارسی و آقای مهندس شهرام کلهم کریم‌زاده به جامعه تحویل داده‌اند. این زوجین  
شریف و محترم توانان از لحاظ انسان‌دوستی جهازه تکمیل چند عروس خانم را تهیه  
و تحویل داده‌اند و هم‌اکنون هم به امور خداپسندانه مبادرت می‌ورزند. وجود چنین  
افراد شایسته و لایق موجب مباهات و افتخار جامعهٔ بافرهنگ و فرهیخته می‌باشد.

www.ketab.ir

## پیشگفتار

### تعریف دین

دین: کیش، طریقت و شریعت مقابل کفر است و به معنی شناخت خدا و عمل کردن به دستورات خداوند است. در زبان سانسکریت و گاتها و دیگر بخشهای اوستا مکرر کلمه «دئنا» آمده، دین در گاتها به معانی مختلف: کیش، خصائص روحی، تشخیص معنوی و وجدان به کار رفته است و به معنی اخیر دین یکی از قوای پنجگانه باطن انسان است. اما در عربی از ریشه دیگر و مأخوذ از زبانهای سامی است و تازیان این کلمه را مع الواسطه از زبان اکدی گرفته‌اند و در زبان اخیر کلمات دنو و دینو به معنی قانون و حق و داوری است و دانوب به معنی حکم کردن و دیه نو به معنی قاضی است. دین و دیان از زبان آرامی وارد زبان عربی شده، علماء فقه اللغة اسلامی برای دین معانی مختلفی ذکر کرده‌اند که اساس کلیه آنها در سه مورد خلاصه می‌شود.

الف) از اصل آرامی عبری به معنی حساب که به استعاره از آن اخذ شده است.

ب) عربی خالص و معنای آن عادت یا استعمال است که هر دو از یک اصلند.

ج) کلمه است فارسی به معنای دیانت و کلمه دین به معنای دیانت در زبان عرب دوره جاهلی مستعمل بوده و «عادت» یا استعمال از این ریشه است. دین قطع نظر از چگونگی منشاء آن امری است که جنبه اجتماعی آن مسلم است و اگرچه فرضیه کسانی که دین را منشاء جمیع تحولات تاریخ و مبدأ تمام حوادث عالم می‌شمرده‌اند. امروز لااقل کاملاً مقبول و مسلم نیست لیکن تأثیر و نفوذ عوامل دین در حوادث تاریخ محقق است. تحقیق درباره دین و ماهیت و احوال آن موضوع علم ادیان و ملل و نحل است که امروز شعب و فنون مهم دارد و از آن جمله است علم‌الادیان تطبیقی اما این موضوع از جهت روانشناسی، جامعه‌شناسی، مردم‌شناسی، باستان‌شناسی و اخلاق نیز مورد بحث اهل نظر هست و از جهت تاریخ، ادیان را به ادیان موجود و ادیان گذشته و همچنین ادیان الهی و ادیان غیرالهی می‌توان تقسیم کرد. مقصود از ادیان الهی،



دین‌هایی هستند که بنای آنها بر اعتقاد به یگانگی خداست و آنرا ادیان آسمانی نیز گویند. احکام این ادیان به وسیله پیغمبران از جانب خدا به خلق خدا ابلاغ می‌شود اساس این ادیان تسلیم است و دین اسلام از جمله ادیان الهی یا آسمانی و به امر حق است. مسلمانان دین را عبارت از مجموعه قواعد و اصولی می‌دانند که انسان را به پروردگار نزدیک می‌کند. در تداول و استعمال عامه در بعضی موارد ملت و مذهب در ردیف دین به کار می‌رود. اما در حقیقت در میان آنها تفاوتی است. در قرآن از ملت ابراهیم به حنیف تعبیر رفته است که دین حنیف و دین فطرت خوانده شده است و گاهی دین در مجموعه دین و مذهب به کار رفته است.

پروردگار عالمیان همین که جامعه بشر را به رشد و بلوغ رسانید آخرین نقشه زندگی را برای همیشه به وسیله آخرین پیغمبر برگزیده فرستاد تا راه و روش زندگی را روحاً و جسماً فرا گیرند و به سوی کمال مطلوب در خط سیر روشنی که به آنها نمایانده پیش روند. وقتی جریان دوران زندگی پیامبران را زیر نظر می‌گیریم می‌بینیم همه آنها بشر را دعوت به توحید کرده‌اند و عقل و فکر آنها را متوجه به مدئی ساخته‌اند که بزرگتر و بالاتر از همه چیز است. همه پیغمبران مأمور دعوت به توحید بوده‌اند و در این جهت هیچ فرق و اختلافی در بین آنها نبوده بلکه همه دعوت به توحید و ارائه طریق و ارشاد به هدف و هدایت به مطلوب برگزیده شده‌اند و مأموریتشان را با کمال عزم و جزم و متانت انجام داده‌اند. دین باقی و زوال ناپذیر است و علاوه از اینکه به مرور زمان دین از بین نمی‌رود می‌بینیم این سرچشمه در قسمت مؤثر، ممزوج از فکر فلسفی و تجارب تلخ زندگی توسعه پیدا می‌کند و عمیق‌تر می‌گردد. یگانه دین حقیقی آنست که محتوی تعالیمی باشد که برای عمل صالح انجام گیرد. از بدو خلقت ابوالبشر حضرت آدم علیه السلام مبلغین دین به سه دسته: نبی، مرسل و اولوالعزم تقسیم شده‌اند.

الف) نبی، پیغمبر و رسول و آنکه از خدا خبر دهد نبی، عام است. تعداد آنان ۱۲۳۶۸۲ تن می باشد و در زمان بعضی از انبیاء در هر شهر و ولایت تعداد آنان از ۱۰۰۰ تن تجاوز می کرد.

ب) مُرسل اسم مفعول از مصدر ارسال یعنی فرستاده شده، جمعش مُرسلون و آیه ۲ **سوره فاطر می فرماید:** «مَا يَفْتَحِ اللَّهُ لِلنَّاسِ مِنْ رَحْمَةٍ فَلَا مُمْسِكَ لَهَا وَمَا يُمْسِكُ فَلَا مُرْسِلَ لَهُ مِنْ بَعْدِهِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ»

«آنچه را که خدا گشاید برای مردمان از رحمت پس نیست بازگیرنده ای آن را و آنچه بازگیرد پس نیست فرستنده ای او را و اوست عزیز درست کردار. و عده آنان ۳۱۳ تن می باشند».

ج) اولوالعزم: یعنی صاحبان عزم و اراده و به معنی صاحبان کوشش و ثبات و آهنگ آمده است و بین مسلمانان انبیاء اولوالعزم عبارتند از: حضرت نوح، ابراهیم، موسی، عیسی علیه السلام و حضرت محمد صلی الله علیه و آله و برخی حضرت نوح، ابراهیم، اسحق، یعقوب، یوسف، ایوب، موسی و عیسی علیه السلام را گفته اند که دارای شریعت به خود را داشتند. پس از این مقدمه شرح حال اجمالی انبیاء که تعدادشان در قرآن مجید ۲۵ تن مذکور است به ترتیب از سوره مبارکه بقره به طور اجمال مندرج می گردد.